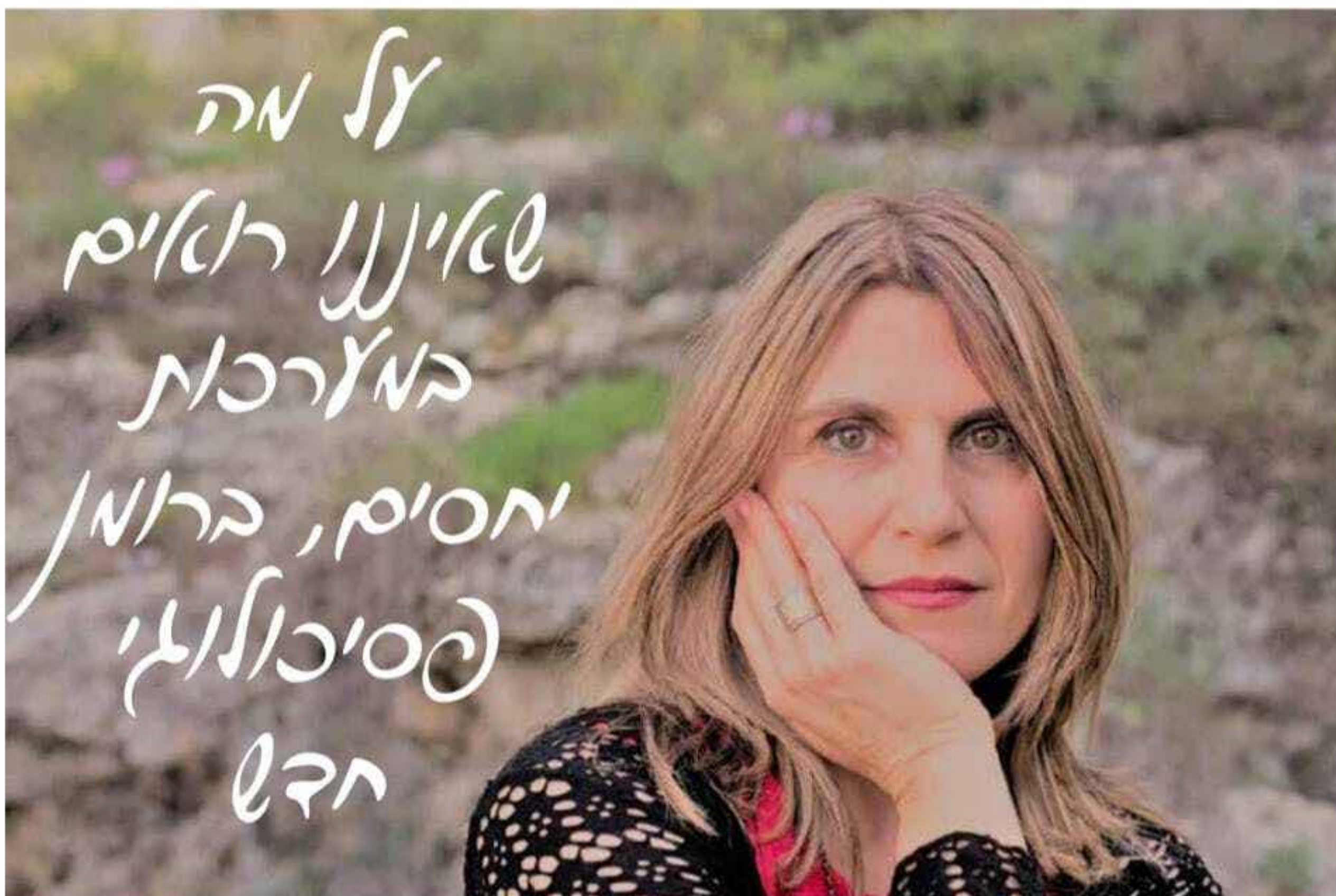

דריה מעוז היא ד"ר לאנתרופולוגיה, סופרת, חוקרת באקדמיה, מרצה בכירה במרכז האקדמי הרב תחומי בירושלים, כתבת במסע אחר בתחום הקולינריה, הספרות והתיירות, מאמנת בתחום הזוגיות ועורכת דין בעברה. רב המכר החדש שכתבה וראה אור לאחרונה בהוצאת "צירה עברית", מתאר תופעות נפשיות, פסיכולוגיות וחברתיות שכל אחד ואחת מאיתנו חווה, או מכיר מאנשים אחרים; נרקיסיזם, הפרעת אישיות גבולית, חרדת נטישה, פגיעה עצמית ואפילו פסיכופתיה. גם הפעם ספרה מבוסס על מחקר ממושך שביצעה הסופרת, וב-"מה שאינך רואה" היא בחרה להעניק קול לתופעה קיימת אך מושתקת: אלימות של נשים כלפי גברים.

ספרי לנו קצת על עצמך

"גדלתי בירושלים לאמא שהיתה ד"ר לספרות עברית וניתחה אתנו טקסטים לארוחת הבוקר, ואבא, פרופ' למזרח תיכון, שקרא וכתב במשך רוב שעות היום, אבל בכל ערב ישב ליד מיטתי לספר לי לפני השינה סיפורים מרתקים שהמציא. הוריי העבירו לי את המסר שטקסט וסיפור הם הדברים החשובים ביותר לאדם. בגיל 11 הם נפרדו, המשפחה התפרקה והתפצלה,

ובבת אחת התבגרתי. הפכתי לילדה ולנערה אינדיבידואליסטית, עצמאית מאוד ואף מרדנית. מרדתי בעיקר בבית הספר (ליד"ה), ומצאתי בתעודת סוף י"א את המשפט המפורסם, "תעלה לכיתה י"ב, אך לא בבית ספרינו". ובכל זאת סיימתי שם תיכון ולמדתי עם השנים איך להתנהל בתוך מסגרות, אם כי עד היום זה מאתגר עבורי. עוצבתי להיות אישה עצמאית ובעלת רוח חופשית, אוהבת ספרים ומוצאת בהם נחמה ומשמעות."

את ד"ר לאנתרופולוגיה וחוקרת באקדמיה. מה משך אותך למסלול שבו בחרת לעסוק בסופו של דבר?

"עד גיל מאוחר יחסית החלפתי מקצועות - למדתי פסיכולוגיה, יחסים בין לאומיים, מדעי המדינה, עשיתי תואר במשפטים ואז שלושה תארים בסוציולוגיה ואנתרופולוגיה. החלפתי גם מקצועות. הייתי קלדנית, עיתונאית בעיתונים רבים, עורכת דין, ולבסוף בחרתי בשני תחומים שמשכו אותי יותר מכל - כתיבה ספרותית ואנתרופולוגיה. שני התחומים הללו מבוססים על מחקר ועניין ב-אחר, ובשניהם נדרשת יכולת ניתוח וכתיבה, וזה מה שמשך אותי אליהם. אני משלבת בין התחומים; כשאני עורכת מחקרים אנתרופולוגיים בכובעי האקדמי, אני מכניסה את התובנות הן לספרים ולמאמרים אקדמיים והן לרומנים שלי."

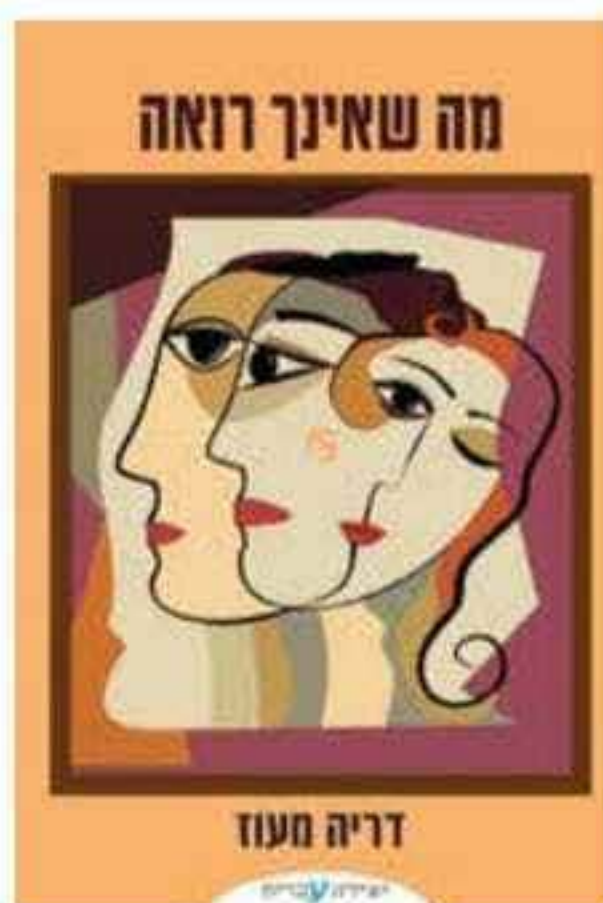
"מה שאינך רואה", ספרך החדש, הוא רומן פסיכולוגי שמציב המון נורות אזהרה משמעותיות. מדוע בחרת דווקא בתוכן הזה? בגיל צעיר אמי סיפרה לי את תמצית המחזה

אורות הגז "Gas Light" של פטריק המילטון, שעובד גם לסרט. מאז התמונה הזאת של האישה שבעלה מטריף את דעתה מבלי שהיא מודעת לכך לא עזבה אותי. הבנתי שזוגיות רעילה וכן זוג מתעלל יכולים להפוך את חייו של אדם (אישה או גבר) לגיהנום, כשהתחלתי לכתוב מותחנים פסיכולוגיים החלטתי לצלול לנושא. רציתי לבדוק עד כמה יכול אדם להסתיר מבין זוג את המזימות שלו ובתוך כך להשתלט עליו ולהתעלל בו, ומדוע, לצערנו, חלקינו משתפים עם כך פעולה, מעדיפים לא לראות ולא לדעת ולא שמים לב לנורות האזהרה המהבהבות. כתיבת מותחנים פסיכולוגיים היא חלק מהעניין שלי בפסיכולוגיה, ואני עורכת מחקרים על הפרעות נפשיות ותופעות פסיכולוגיות כאלה ואחרות לפני כתיבתם."

איזה מהדמויות אהבת שם במיוחד? מדוע?
"מגיל צעיר נמשכתי לחקור שיגעון, טירוף והפרעות נפשיות, וזאת הסיבה שהלכתי ללמוד פסיכולוגיה. אמנם המשכתי לכיוון אחר באקדמיה, אבל לא ויתרתי על השאיפה להבין את נפש האדם, ובעיקר נפש מורכבת ומסוכסכת. לכן התחברתי במיוחד לכתיבת הדמות הכי מופרעת ב'מה שאינך רואה' - קארין, שנראית בחורה חמודה וקלילה, אבל מתגלה במשך הזמן כבעלת הפרעת אישיות קשה. המחמאה הגדולה ביותר שקיבלתי על הספר הייתה מקוראת שכתבה באתר עברית: "ספר מרתק המאפשר בין השאר הצצה אל עולמם של הלוקים בהפרעות אישיות - גבולית, נרקיסיסטית ופסיכופתית. מונחים אלו מתחום הנפש, יצוקים באופן משכנע לתוך הדמויות בספר. הסופרת מצליחה לגרום לקורא לחוות איך חושב אדם חסר

והיא זוכרת איך הראש שלה הסתחרר, הנשימה התקצרה, והגוף, שממילא היה נוקשה וכואב, התמלא בנחשול של לבה רותחת, והיא הרימה את ידה, ולשבריר שנייה עוד תהתה אם תעשה את זה, אבל הדחף היה חזק מדי, והיד הוטחה בלחיו בעוצמה. ומבלי להביט בעיניו הפעורות, רצה במהירות לחדרם וגרפה את פסל הבודהה המכוער שסחב על גבו כל הטיול שלהם בתאילנד, ושמר עליו כל השנים מכל משמר, עוטף אותו כאילו היה תינוק שמנמן בכל פעם שעברו דירה. ורק כשקול הנפץ נשמע ברחוב, רק אז היא נעצרה, כאילו ההתנפצות העירה אותה. ופתאום הבחינה בידו שהתאגפה, צווארו שוורידים כהים בלטו ממנו, עיניו שהשחירו וחוררו אותה בתיעוב ושפתיו האכזריות שנעו מולה, "עד כאן. אני איתך גמרת".

מתוך ספרה של דריה, "מה שאינך רואה"

נשים ואנשים ימצאו את הדרך החוצה ממערכת יחסים מזיקה?
"בספר מתוארות כמה תופעות מזיקות ופתולוגיות אצל אנשים, שמשפיעות על מערכות יחסים זוגיות: נרקיסיזם, בורדרליין ופסיכופתיה. לספר הכנסתי תוכנות ממחקר שאני עורכת בכובעי כחוקרת באקדמיה ביחד עם פרופ' עמי שקד ופרופ' עמירם רביב ובניתי את הדמויות גם על סמך מחקרים נוספים. אני מקווה שאנשים שקוראים את הספר ילמדו לזהות את נורות האזהרה ששתלתי לאורכו."

תופעה מושתקת נוספת שתיארתי ב'מה שאינך רואה' היא אלימות נשים נגד גברים. היא אינה נדירה כפי שחושבים: יותר מ-4000 תיקים של אלימות נשים נגד גברים נפתחים מדי שנה בישראל, ביניהם מאות תיקים של אלימות חמורה. ושיעור האלימות הנפשית הננקטת על ידי נשים באוכלוסייה הבוגרת נע בין 81% ל-88%.

האם הסיפורים האלה הם שיקוף של המציאות שלנו פה בישראל?
"הרומן מספר את סיפוריהם של זוגות רבים. כולנו, אני מניחה, חוונו דבר מה או אחר המתואר בו. כאנתרופולוגית וחוקרת זוגיות והורות אני מנסה לעצב את הדמויות והיחסים ביניהם באופן אמין ואותנטי. הספר גם נטוע בחוויה הישראלית במובנים רבים."

איזה חלום עדיין לא הגשמת?

"חרשתי על פרויד כבר מגיל 14, והייתי בטוחה שאהיה פסיכולוגית. לימים אומנם התחלתי ללמוד פסיכולוגיה באוניברסיטה העברית, אבל אחרי שנה הפסקתי. הפחידו אותי שזה תהליך מאוד ארוך של שני תארים והתמחות, וחשבתי שעדיף ללמוד מקצוע פרקטי ומהיר יותר, אז עברתי ללמוד משפטים, ועד היום אני מצטערת על כך. אני מפצה על התסכול במחקרים האקדמיים שלי שעוסקים בזוגיות ובהורות ונסמכים על תיאוריות פסיכולוגיות, בהוראת פסיכולוגיה במרכז האקדמי הרב תחומי בירושלים ובמותחנים פסיכולוגיים שאני כותבת."

את ספרה של דריה מעוז, "מה שאינך רואה", אפשר למצוא גם באתר ההוצאה החדשה, "צירה עברית", שבפלטפורמת הספרות המובילה בישראל - 'עברית'.

הספר זמין בגרסאות אודיו, דיגיטלי ומודפס. <https://did.li/OrMrl>

רגשות, איך כאשר מפעיל מניפולציות עשוי להתנהג כלפי חוץ כאילו הוא רגיש ומרגיש. וגם כמה קשה להבחין ולזהות אדם כזה."

במחקר ובכתיבה עוסקת בחיים של אחרים. מה החוויה המשמעותית ביותר שהייתה לך בחיים, ולמה דווקא היא המשמעותית?

"לידת בני הבכור, איל, בגיל 37, הייתה האירוע המשמעותי ביותר בחיי. עד הלידה נסעתי בארץ ובעולם, הסתובבתי, החלפתי מקצועות, בני זוג ולימודים. החופש היה נהדר, אבל הלכתי בו קצת לאיבוד. רציתי להטיל עוגן, וחיפשתי משהו שיקרקע אותי. הבן הגדול שלי חיבר אותי לקרקע, ביגר אותי ופתח לי קשת שלמה של חוויות ורגשות מפעימים שלא הכרתי."

מה מניע אותך להרגיש רלוונטית ומשמעותית עבור אחרים בחיי היום יום שלך?

"אני שואפת להעביר את הידע והניסיון הרבים שצברתי לאחרים, בעיקר בתחומים של זוגיות והורות, שאותם אני חוקרת שנים רבות, וזה מניע אותי בעבודה שלי כמרצה, כסופרת וגם כהורה."

איזה ויתורים עשית בחיים בכדי לצמוח באופן אישי?

"גדלתי ועוצבתי כאדם מאוד אינדיבידואליסט, לכן האתגר שלי בחיים הוא לחיות בזוגיות ובמשפחה, וזאת גם הצמיחה הגדולה והמשמעותית ביותר שלי. נכנסתי לפאזה של משפחה - הורות וזוגיות בגיל מאוחר. שני בני הם הדבר הכי טוב שקרה לי, וביחד עם הזוגיות הטובה שלי בפרק ב' אני מרגישה שאני צומחת ומתפתחת מדי יום ולומדת לאזן בין הביחד ללבד."

מה מעורר בך פחד?

"דברים לא מוכרים מעוררים בי בו-זמנית פחד ומשיכה. הדברים הכי טובים קרו לי כשהתמודדתי עם הפחד שלי מהלא מוכר ולא ידוע, כשנכנסתי בפחד שלי ויכולתי לו."

בשעות הפנאי, מה את אוהבת לעשות?

"אני אוהבת לעשות הליכות ביער שליד הבית, לתרגל יוגה (כל יום), לקרוא (המון), ללמוד גרמנית ולבלות עם הבנים שלי (בני 14 ו-17) בכל פעם שהם מוכנים. אני מרגישה שהזמן רץ ואני רוצה להספיק להנות מהם כל עוד הם צעירים וגרים בבית."

איך את מצליחה לשמור על איזון בין חומר ורוח, בין ימי מלחמה ושלווה פנימית?

"את הספר 'מה שאינך רואה' כתבתי בימי תחילת מגפת הקורונה האפלים, והכתיבה היוותה עבורי בריחה. גם בתקופה הנוכחית, שהיא אפלה וחשוכה יותר, הכתיבה מצילה אותי פעמים רבות מהתמודדות עם המציאות הקשה לכולנו, ומעניקה לי קצת שלווה."

בחרת לכתוב בספר על מערכות יחסים, נשים, גברים, תופעות מושתקות בין אנשים. האם יכול להיות שבאמצעות הספר שכתבת